

3.000 metres d'alçada, l'un al costat de l'altre. A la nostra dreta pujava altiu i escarpat el pic de Tobacor de prop de 2.800 metres, els contraforts del qual, per la banda oposada a nosaltres tanquen la Vall de Soaso. Si la travessem a mig aire ens permetrà contemplar de cara a cara la carena muntanyosa que ara no veiem i retornar a Ordesa pel braç més llarg de la vall. Això allarga la nostra excursió, però ens permet un coneixement complet de tota la regió d'Ordesa, Gòriz i la carena calcària que l'encercla, com un amfiteatre de tres immensos graons. Un altre problema que no havíem previst era el dels queviures, perquè pensàvem dinar cap a les quatre en un restaurant de Torla.

Malgrat totes les dificultats i les imprevisions de tiberi, decidim continuar la nostra excursió endavant. Sempre era possible pensar que en el Refugi de Gòriz, una mena d'hotelet d'alta muntanya, hi trobaríem provisions. Enfilem, per una canal molt rocosa i escarpada de la nostra dreta, la pujada al Tobacor, tot i pensant que no ens calia arribar al cim per assolir el nostre objectiu. Un cop superada la canal ens va costar bastant d'arribar a la carena que va pujant al pic —que ens queda a la nostra dreta— des del coll que baixant de la Bretxa de Rolan divideix les aigües que van cap a Gòriz i Soaso de les de Cotatuero. No és que la pujada sigui molt forta, però les nostres forces s'anaven esgotant i sense aliments no hi havia manera de refer-les. Calia arribar-hi, lentament i sense defallir, perquè aquella carena marcava el terme de la nostra ascensió. Des d'allí fins el restaurant de Torla ja tot era baixada. Hi arribem, segons els nostres càlculs, aproximadament per la cota de 2.500 metres. Pujar fins dalt el cim seria molt ferm però no tenim temps i requeriria molt d'esforç en la nostra situació. Cal economitzar les forces. Per altra banda no augmentaríem gaire més la nostra visibilitat i capacitat de contemplació del que ens envolta. Davant nostre la gran carena que fa frontera i que origina a l'altre costat un dels més bells paratges del Pirineu francès. Aspra, calcària, amb congestes i pales de neu glaçada. Oscila entre els 2.800 i els 3.352 metres. I nosaltres ens la contemplem de cara a cara des de 2.500 metres d'alçada. Són les primeres hores de la tarda d'un dia de finals de setembre, amb el cel blau fort per sostre i teló de fons, sense cap núvol. La pano-

ràmica és sorprenent. D'esquerra a dreta tenim el pic del Tailón, la Bretxa de Rolán que és el port natural cap a França, els pics del Casc, la Torre i el Marboré amb la boca de la gruta de Casterets a sota del Casc, El Cilindre de Marboré, el Mont Perdut que és el segon pic del Pirineu i el Soum de Ramon, aquests tres darrers formen el conjunt conegut per «Les Tres Sorores».

Un cop hem reposat el mínim necessari per a no perdre massa temps i descobrir tot el paisatge, comencem a perdre alçada per la tartera en diagonal per assolir l'itinerari que de la Bretxa porta al Refugi de Gòriz. El Refugi nou és tancat —ja que s'ha acabat la temporada— i en el Refugi Lliure hi ha un grup d'excursionistes que ens fan adéu i no ens atrevim a demanar-los aliments perquè pensem que els deuen portar justos i nosaltres som quatre. Seguim el camí a Soaso per sota la Torre de Gòriz, baixem al capdamunt de la vall per un camí bastant recent que evita la necessitat d'utilitzar unes altres «clavijas» que abans de que hi hagués el camí eren necessàries. Arribem al peu mateix de la cascada de la Cua de Cavall, i per la vorera del riu iniciem el nostre descens pel braç més llarg de la Vall d'Ordesa. Un cop s'ha atravesat la gran esplanada de Soaso, cal parar per a mirar enllera, no només per a veure l'itinerari fet, sinó sobretot per a contemplar les Grades de Soaso, el riu que baixa suaument per una cascada de graons llargs i magestuosos. Comença a fosquejar i ens endinsem en el bosc, pel fons de la vall, pregona, de parets altes i dretes enribetades de sol ponent. L'amplada del camí ens permet seguir-lo fàcilment encara que apenes s'hi vegi. Quan arribem al pla ja és negra nit. Del riu només en sentim la remor de l'aigua. Podem caminar tranquils sense l'esforç de la pujada ni haver de frenar com en les baixades, però aquell pla no s'acaba mai per nosaltres que venim sense forces per no haver pogut posar res a l'estómac des de fa moltes hores, que les hem passat caminant i salvant un desnivell considerable.

A les vuit del vespre arribem a Ordesa. D'allà al restaurant de Torla. El moment més desgraciat de la jornada és el de trobar-se esgotat i defallit davant de la taula parada i sense gana per posar-s'hi.

Lluís Ferret

RESTAURANTS

La Vall

Bateigs
Primeres Comunions
Casaments
Banquets

Fàcil aparcament
Espaiós parc infantil
Obert tot l'any

Can Farell

Especialitat en carns a la brasa
Camp de futbol

Km. 3,500 i 5,500 de la carretera
de Caldes a Granollers
Tels. 87 i 99

SANTA EULÀLIA DE RONSANA